USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobců: **a) T. B.**, **b) M. Y.**, **c) nezl. M. Y.**, zastoupeni JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem se sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 3. 2021, č. j. 32 Az 2/2020 - 94,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobců advokátovi JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 7 740 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 24. 1. 2020, č. j. OAM-798/ZA-ZA11-P10-2018, žalovaný rozhodl, že se žalobcům neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobci podali proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který ji zamítl rozsudkem ze dne 11. 3. 2021, č. j. 32 Az 2/2020 - 94. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) podali proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Napadený rozsudek je podle stěžovatelů nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť krajský soud podanou žalobu zamítl, aniž by řádně posoudil žalobní námitky. Stěžovatelé jsou v zemi původu pronásledováni z důvodu příslušnosti k náboženské skupině. Stěžovatelka a) v průběhu správního řízení věrohodně, logicky a jasně formulovala své obavy z pronásledování v zemi původu. Doložila tvrzení, důkazy a její potíže zapadají i do příběhů dalších uprchlíků, kteří zemi původu opouštějí z důvodu pronásledování pro vyznávání tzv. čistého islámu. Její manžel byl ze stejného důvodu po podstrčení drog při domovní prohlídce odsouzen na 11 let k výkonu trestu odnětí svobody. Po návratu z vězení sice došlo k rozvodu manželství, ale státní orgány země původu stále vyvíjely nátlak na stěžovatelku a) a její děti, který se v době před opuštěním země původu zintenzivňoval. Byli cílem nezákonných a nedůvodných domovních prohlídek ze strany policie. Stěžovatelce a) pak vyhrožovali, že jí odeberou syna, umístí jej do dětského domova apod. Syn, tj. stěžovatel b), byl několikrát bezdůvodně předveden na policejní stanici, bylo mu vyhrožováno ve škole. I stěžovatelka a) byla předvolána na policejní stanici, bylo jí vyhrožováno. Dcera, tj. stěžovatelka c), byla vystavena perzekuci mimo jiné v tom smyslu, že jí bylo znemožňováno zahalené podle islámských pravidel navštěvovat školu, byla nucena nosit krátkou sukni a sundat šátek. Stěžovatelé jsou tak přesvědčeni, že bylo prokázáno, že jsou pronásledováni pro vyznávání náboženské víry. Stěžovatelka a) dále poukazovala na to, že její výpověď byla zcela konzistentní a jeden domnělý rozpor mezi její výpovědí a dokumentem, tedy ohledně toho, kdy se s bývalým manželem setkala naposledy, náležitě vysvětlila. S bývalým manželem se již nesetkala, na vycestování nespolupracoval a skutečně neví, kde se nachází, i jak byl opatřen jeho souhlas s vycestováním dětí. Stěžovatelé v zemi původu musí skrývat své náboženské vyznání a nemohou jej veřejně praktikovat. To pak samo o sobě je pronásledováním ve smyslu zákona o azylu a důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

IV.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[5] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[6] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatelů ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jejich hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatelé ve své argumentaci nevyložili žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[7] K tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů se v obecné rovině Nejvyšší správní soud mnohokrát vyjádřil (viz např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64). Rozhodnutí soudu je třeba považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů zejména tehdy, pokud není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů nebo při utváření právního závěru, z jakého důvodu soud považoval žalobní námitky za liché či mylné nebo proč nepovažoval právní argumentaci v žalobě za důvodnou. Meritorní přezkum rozhodnutí soudu je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela zřejmé, jakými úvahami byl při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů krajský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Skutečnost, že stěžovatelé se závěry krajského soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nepřezkoumatelnost. V této souvislosti je třeba ještě dodat, že povinnost soudu posoudit všechny žalobní námitky neznamená, že byl krajský soud povinen reagovat na každou dílčí argumentaci uplatněnou stěžovateli a tu obsáhle vyvrátit; jeho úkolem bylo uchopit obsah a smysl žalobní argumentace a vypořádat se s ní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 - 130). Rovněž v tomto ohledu napadený rozsudek krajského soudu plně obstojí.

[8] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že situací vyznavačů tzv. čistého islámu v Kazachstánu se již v minulosti opakovaně zabýval (srov. např. rozsudek ze dne 24. 4. 2008, č. j. 7 Azs 12/2008 - 98, či rozsudek ze dne 10. 6. 2008, č. j. 8 Azs 23/2008 - 75). V uvedené judikatuře dospěl k závěru, že vyznavači tzv. čistého islámu zde nejsou pronásledováni, diskriminováni ani nepřiměřeně trestáni. Zákonný požadavek povinné registrace náboženských skupin v Kazachstánu považoval Nejvyšší správní soud za zcela legitimní, odůvodněný zájmem na ochraně bezpečnosti osob. Nejedná se tedy o výraz porušování lidských práv (náboženské svobody), respektive o pronásledování z náboženských důvodů. Osoba, která se uvedenému požadavku nepodřídí, je pak vystavena pozornosti státních orgánů právem.

[9] Stěžovatelka a) v průběhu správního řízení uvedla, že její potíže s policií spočívaly v tom, že policisté na ni vyvíjeli nátlak, když opakovaně přicházeli k ní domů či ji předvolali na policejní stanici a ptali se na jejího bývalého manžela. Žádné jiné problémy se státními orgány v zemi původu neměla, a to ani v souvislosti se svou vírou, kterou praktikovala se svými dětmi doma. Potíže jejího syna – stěžovatele b) spočívaly pak v tom, že se jej policisté rovněž několikrát dotazovali na otce, a dále měl konflikty ve škole, učitelé na něho sváděli prohřešky jiných, říkali mu, že je synem trestance a že bude stejný jako jeho otec, vyhrožovali mu umístěním do internátu. Potíže její dcery – stěžovatelky c) pak měly spočívat toliko v tom, že stejně jako ostatní žáci (tedy bez rozdílu náboženského vyznání) musela v souladu s platnou právní úpravou ve škole nosit jednotnou školní uniformu a nemohla nosit na hlavě šátek (jakožto prvek odkazující na konkrétní náboženské vyznání). Stěžovatelka a) pak uvedla, že se na nikoho neobrátila s žádostí

o pomoc, na jednání policistů si neztěžovala, ani na jednání učitelů vůči jejímu synovi. Nedůvěřovala žádným veřejným orgánům a bála se, že pokud si bude stěžovat, bude to ještě horší. S vyřízením víza a vycestováním z vlasti stěžovatelé žádné problémy neměli, vše jim zařídil přes známé za peníze prostředník.

[10] V případě stěžovatelů je třeba vyhodnotit, zda jednání státních orgánů vůči nim lze považovat za pronásledování kumulativní povahy v důsledku opatření působících psychický nátlak. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, publ. pod č. 1066/2007 Sb. NSS, vyplývá, že újma hrozící žadateli o azyl v důsledku opatření působících psychický nátlak jistě nemusí být obdobně závažná jako újma spočívající v ohrožení života nebo svobody, musí však být s nimi aspoň typově srovnatelná. Nepostačí tedy, půjde-li o pouhou sérii subjektivně nepříjemných úkonů, zdůvodněných akceptovatelným veřejným zájmem, pokud ve svém celku nedosáhnou takové intenzity a systematičnosti, že u dotčené osoby ve zcela zásadní míře objektivně snižují kvalitu životního prožívání, berou životní perspektivu a vyvolávají silný pocit celkové bezvýchodnosti a beznadějnosti situace. Tak jistě nelze vnímat jednání státních orgánů vůči stěžovatelům v nyní posuzované věci. Nejvyšší správní soud nezpochybňuje, že situace ohledně dodržování základních lidských práv v Kazachstánu je problematická. V této souvislosti však odkazuje na rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, kde uvedl: „*Pokud žadatel o udělení azylu není vystaven žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů, resp. nemá z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach, popř. takové skutečnosti ve správním řízení vůbec netvrdí, pak nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., a to i přes skutečnost, že pochází ze země s nedemokratickým a autoritativním režimem, který zásadním způsobem diskriminuje a potlačuje opozici, resp. osoby zastávající politicky odlišné názory.*“ Rovněž lze poukázat na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 4. 2002, sp. zn. 6 A 709/2001, v němž je uvedeno, že „*azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) universálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, třeba i surovým, hrubým, těžce postihujícím jednotlivce nebo i celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem přesně vymezeny, jsou poměrně úzké a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv tak, jak jsou v různých listinách a chartách tato práva uznávána*.“

[11] Jestliže stěžovatelé vyjádřili obecnou nedůvěru v justiční systém v zemi jejich původu, k tomu Nejvyšší správní soud připomíná, že podle konstantní judikatury pouhou nedůvěru občana ve státní instituce ve vlasti nelze podřadit pod důvody pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37, a ze dne 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 13/2003 - 40). V rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 6 Azs 8/2003 - 43, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*neučinil-li stěžovatel žádné kroky k využití všech prostředků, které právní řád v zemi jeho původu k ochraně práv a svobod poskytuje, nelze učinit závěr, že mu taková ochrana nebyla poskytnuta, případně, že by mu sice byla poskytnuta, ale neúčinně*“.

[12] Nejvyšší správní soud považuje rovněž za vhodné odkázat na dostatečně prejudikovanou otázku tzv. možnosti vnitřní ochrany, resp. možnosti vnitřního přesídlení (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2006, č. j. 4 Azs 164/2005 - 56, ze dne 23. 5. 2006, č. j. 4 Azs 336/2005 - 59, ze dne 3. 8. 2006, č. j. 6 Azs 307/2005 - 87,

publ. pod č. 978/2006 Sb. NSS, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, publ. pod č. 1551/2008 Sb. NSS).

[13] Na závěr Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 - 57). Stěžovatelé si nemohou zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatelé ve správním řízení sami uvedli, že usilují o legální pobyt v České republice. Pokud mají stěžovatelé zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usilovali prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.

[14] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[15] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[16] Ustanovenému zástupci stěžovatelů Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden společný úkon právní služby při zastupování tří osob - doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] v celkové výši 7 440 Kč (§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 ve spojení s § 12 odst. 4 advokátního tarifu), k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy odměna ustanoveného zástupce činí částku ve výši 7 740 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. dubna 2022

Mgr. David Hipšr
předseda senátu